

Kunstgalleri på Verdens Ende

Planene om et kunstgalleri på Verdens Ende ble i et møte 16. mai 1988 presentert for formannskapet i Tjøme kommune, uten at det resulterte i noe nytt, bortsett fra at alle i kommuneadministrasjonen nå ble klar over planene.

KVE arbeider fra nå av på egen hånd videre med galleriplanene. 1. oktober 1988 offentliggjøres for medlemmene i KVE planene om et galleri tegnet av arkitekt Sverre Fehn, som legger galleriet til kløften øst for restauranten med vinduer ut mot «Akvariet». Denne kløften besto på dette tidspunkt av et ugjennomtrengelig kratt og var for øvrig temmelig forsøplet. 5. november 1988 bevilger KVE kr 15.000 til Sverre Fehn, som på forhånd hadde gitt tilsagn om å tegne og utarbeide en modell til et kunstgalleri på Verdens Ende. Modellen blir overlevert KVE på et møte 10. desember 1988 med en beskrivelse av prosjektet forfattet av Sverre Fehn selv. Planene inkluderte en gangvei gjennom kløften fra parkeringsplassen, som munnet ut i et sydvendt galleri, hvor kunstforeningen kunne ha utstillinger på årsbasis.

Da Sverre Fehn senere ble tildelt arkitekturprisen Pritzker-prisen som den andre nordiske arkitekten gjennom tidene (den andre er Jørn Utzon), våren 1997, var tegningene av galleriet på Verdens Ende ett av de 3 verk fra Sverre Fehn som ble lagt til grunn. Desto mer tankevekkende er det at bygget fortsatt lar vente på seg, til tross for at det jevnlig kommer arkitekter fra hele verden til Tjøme for å se galleriet! For øvrig bør det vel nevnes at da Anne Mette Høisæther en gang spurte Sverre Fehn om hvilket av hans få uoppførte byggverk han var mest lei for ble liggende på tegnebrettet, svarte han uten å nøle: Kunstgalleriet på Verdens Ende.

Professor, arkitekt Sverre Fehn

Professor arkitekt Sverre Fehn (1924-2009) var en av Norges internasjonalt mest anerkjente arkitekter.

Han underviste ved Arkitektthøgskolen i Oslo, hadde egen praksis, og mottok utallige internasjonale priser for sine arbeider.

Ved tildelingen av den mest prestisjetunge arkitekturprisen "Pritzker Architecture Prize" i 1997 uttalte juryen:

"Sverre Fehn represents the best of twentieth-century modernism. This is a unique life's work of extraordinary richness, perception and quality."

Sverre Fehn

Kunstgalleri på Verdens Ende

Når det gjelder "Verdens Ende" med de vegetasjonsløse, iskurte granittformasjoner som velter seg ut i havet, går man på leting i landskapets topografi med byggeprogrammets tall i hode, for å finne de steder der dimensjonene i naturen kan avdekke disse tall.

En er i et spill som kan sammenliknes med Luigi Pirandellos skuespill "Seks personer søker en forfatter" Og da stedet er funnet i bergformasjonens masser, må en ha profesjonelt mot til å trekke seg tilbake og la bygget bygge seg selv.

En plasserer kun noen søyler i kløftens åpning: De blir bærere av galleriets tak, som igjen danner utsiktsplattformen for de besøkende, samt plassen for skulpturmønstringer.

Når en betrakter kunst, går en gjerne fra vegg til vegg, fra rom til rom, fra hus til hus og fra museum til museum i en urban labyrint. Til galleriet på "Verdens Ende" bæres kulturens fortellinger ut i naturens intethet, og du blir stående ensom foran tegningene. Det blir intet sted å flykte.

Sverre Fehn
Byggeskisse 1988

Prosjekt 1988
Arkitekt: Professor Sverre Fehn, arkitektkontor MNAL
Medarbeidere: Henrik Høis, arkitektkontor MNAL
Byggeselskap: Siv Ing, Tønsberg, Oslo, AS

Det ble etter hvert klart for alle at KVE ikke kunne basere seg på noen realisering av galleriplanene på kommunalt grunnlag. Velviljen var nok der, men kommunekassen var så og si bunnskrapt. Galleri-prosjektet var tidligere presentert

for Direktoratet for Naturforvaltning, som på et møte 1. september 1989 uttalte sin positive interesse for prosjektet, men heller ikke mer.

Finn-Henrik Bodvin arbeidet hele tiden utrettelig med å legge et finansielt grunnlag for dette forprosjektet. Ett av hans mer spektakulære krumspring var en omfattende flaskeinnsamling over hele Tjøme 26. juli 1988. Han kjørte med sin egen traktor (modell «Gråtass»!), godt hjulpet av ivrige medlemmer, rundt omkring på øyene og hentet flasker, som så ble stilt opp langs hovedveien gjennom Tjøme sentrum. Denne flaskeinnsamlingen innbragte kr. 4.000.

Senere fulgte et stort kunstlotteri i 1989, basert på rause gaver fra Finn-Henriks kunstnervenner. Blant annet oversender grafikeren Kaare Espolin Johnson kr. 48.000 øremerket for et galleri på Verdens Ende. Som en av foreningens største støttespillere ble han kreert som æresmedlem i KVE 1993. Alle disse tiltakene for et galleri på Verdens Ende kulminerte sommeren 1990 med en stor kunstauksjon på Havna hotell, hvor skuespilleren Lasse Kolstad stilte opp vederlagsfritt som auksjonarius. Kremen av norske kunstnere stilte beredvillig opp for den gode sak, godt understøttet av Finn-Henrik Bodvin. Ingen nevnt – ingen glemt, men Arne Nordheim må nevnes. Han ga bort to originalutkast til komposisjonen Stormen, som ble revet bort av et kjøpevillig publikum.

Det ble nå opprettet en egen gallerikonto i KVE, som skulle dekke alle utbetalinger og utgifter for øvrig i tilknytning til galleri-planene. I 1995 sto kr 100.000 bokført på denne kontoen, som i det store og hele var innsamlet av Finn-Henrik Bodvin. Det er viktig å nevne dette her, fordi det var denne kontoen som ble avgjørende for at KVE på dette tidspunkt kunne reise en tilstrekkelig egenkapital for å få lånetilsagn på kjøp av Den gamle Prestegård på Tjøme. KVE ble dermed eier av egne lokaler, men prisen var at alle galleriplaner for lang tid fremover måtte legges på is. Det var nok tung kost for ildsjelen Finn-Henrik, som likevel til slutt sa ja til kjøp av Den gamle Prestegård, men det var nok en avgjørelse som satt langt inne.

Kilde: Tore Frost, kåseriet «De første 10 årene, 1987-1997» holdt i Kunstforeningen den 22. oktober 2017.